

Систематизированы особенности следов, которые могут быть использованы в качестве критериев диагностики как самого оружия, так и условий его применения.

Ключевые слова: вариационность, гильзы; досудебное расследование, идентификационный период, идентификация, пули, охотничье нарезное огнестрельное оружие, следы, стрелковое огнестрельное оружие, судебная баллистика.

Bondar V., Pets D. Forensic Investigation of a Hunting Carbine "Howa 1500 Hogue Scope"

The article presents the design features and characteristics of the hunting rifle "Howa 1500 Hogue Scope" and the results of the study of traces on bullets and cartridges. The parts forming traces on the cartridge cases and bullets of cartridges shot in this carbine, allowing identification are highlighted.

The descriptions of experimentally obtained traces on targets from different types of tissues from different distances are presented. The features of traces that can be used as diagnostic criteria for both the weapon itself and the conditions of its use are systematized.

It has been established that the peculiarities of damage to clothing items are as follows: when firing a hunting carbine "Howa 1500 Hogue Scope", traces are very clearly reflected in the focus, namely the large diameter of the inlet, the characteristic cruciform gap. The edges of the fabric experience thermal impact and melting, the fibers are concave inwards, numerous fibers develop and homogeneous layers of gray color are visually determined at sites with a shift from the center to the periphery, with a shift slightly to the left and down.

It is substantiated that the identified features can be used as criteria for the differential diagnosis of both the weapon itself and the fact and conditions of its use. The information on the model of a hunting rifle firearm considered in the article can be entered into the diagnostic and identification research methodology for rifled firearms in the footsteps of bullets and cartridges.

Key words: variation, cartridges, pre-trial investigation, the identification period, identification, bullets, laser marking, signs, traces, small firearms, forensic ballistics.

УДК 343.983

Волошина М. О.

кандидат юридичних наук, викладач кафедри оперативнорозшукової діяльності та спеціальної техніки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

ОПЕРАТИВНИЙ ПОШУК ПЕРВИННОЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ЗМІСТ ПОНЯТТЯ

Статтю присвячено вдосконаленню термінологічного наповнення змісту поняття «оперативний пошук первинної оперативнорозшукової інформації підрозділами Національної поліції України». Визначено, що сучасна теорія ОРД характеризується тривалою та жвавою дискусією щодо визначення як самого поняття «оперативний пошук», так і похідного від нього; проаналізовано наявні

погляди в спосіб групування їх за певними ознаками. Запропоновано авторське визначення змісту дефініції «оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації підрозділами Національної поліції України».

Ключові слова: оперативний пошук, первинна оперативно-розшукова інформація, підрозділи Національної поліції України.

Постановка проблеми. Ситуація зі злочинністю в країні на сьогодні доволі складна й попри те, що вона постійно перебуває в зоні посиленої уваги громадськості, а також ужиті зусилля органів влади, відчутних зрушень саме для населення не відбувається. Тому методи та способи протидії злочинності, що використовувалися ще 20-30 років тому, мають бути іншими чи значно вдосконалюватись. Отже, на сьогодні існує нагальна потреба постійної цілеспрямованої державної діяльності на забезпечення від злочинних посягань кожного окремого індивіда та загалом суспільства, тобто соціально-корисної державної діяльності. Одним із таких видів є оперативно-розшукова діяльність (далі – ОРД), під час якої за допомогою наявних сил, заходів та засобів досягається ефективний результат у процесі протидії злочинності, зокрема у вигляді здійснення оперативного пошуку первинної оперативно-розшукової інформації. Проте сучасна теорія ОРД характеризується тривалою та жвавою дискусією щодо визначення як самого поняття «оперативний пошук», так і похідного від нього «оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації підрозділами Національної поліції України». З огляду на зазначене вважаємо за доцільне визначитись із наявними поглядами, запропонувавши власний.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти здійснення оперативного пошуку первинної оперативно-розшукової інформації розглядали в працях такі вчені, як Л. І. Аркуша, А. В. Баб'як, Д. В. Бойчук, Е. О. Дідоренко, В. П. Захаров, М. І. Камлик, І. П. Козаченко, О. І. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв, Д. Й. Никифорчук, Ю. Ю. Орлов, В. Л. Ортинський, М. М. Перепелиця, М. А. Погорецький, В. Д. Пчолкін, М. В. Стацак, А. О. Шелехов, В. В. Шендрик та інші. Проте згадані вчені, по-перше, не дійшли консенсусу щодо змісту оперативного пошуку первинної оперативно-розшукової інформації та похідних від нього формулювань; по-друге, на сьогодні наукова спільнота активно дискутує з практичними працівниками щодо способів оперативного пошуку.

Формування цілей. Метою статті є надання авторського визначення поняття «оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації підрозділами кримінальної поліції».

Виклад основного матеріалу. У теорії оперативно-розшукової діяльності існує декілька різнопланових думок щодо визначення змісту дефініції «оперативний пошук», а також місця перебування в системі різних оперативно-розшукових процесів.

Зокрема, перша група вчених виходить із того, що оперативний пошук отожднюється з пошуковою діяльністю. Це пов'язано з тим, що більшість учених у сфері оперативно-розшукової діяльності доволі широко визначає саме зміст дефініції «пошукова робота».

Скажімо, І. М. Ніщета запропонував під оперативним пошуком фактів нецільового використання бюджетних коштів розуміти здійснюваний підрозділами БЕЗ комплекс ініціативних оперативно-розшукових і інших заходів, скерованих на збір, перевірку та використання первинної інформації про факти нецільового використання бюджетних коштів і причетних до них осіб [11, с. 61].

Водночас В. П. Захаров вважає, що пошукова діяльність – це комплекс оперативно-розшукових та інших заходів з організації отримання первинної інформації з ознаками, що свідчать про можливе вчинення особами правопорушень, їх попередня перевірка та прийняття рішень з її реалізації [2, с. 72].

Зауважимо, що дефініція «пошукова робота» або «оперативний пошук злочинів» доволі вичерпно була розглянута в наукових працях щодо висвітлення різних аспектів діяльності таких суб'єктів ОРД, як підрозділи з протидії злочинам у сфері економіки, або колишні підрозділи ДСБЕЗ.

Наприклад, Е. О. Дідоренко, І. П. Козаченко та Я. Ю. Кондратьєв зазначали, що оперативний пошук злочинів – це врегульована нормативно-правовими актами діяльність підрозділів ДСБЕЗ з отримання, перевірки, систематизації та використання інформації, здобутої в процесі оперативного обслуговування об'єктів та галузей економіки, про ознаки злочинів, а також причетних до них осіб [3, с. 203].

О. С. Тарасенко окреслює дефініцію «оперативного пошуку» ознак злочинів, які вчиняються у сфері земельних відносин як здійснюваний підрозділами ДСБЕЗ комплекс ініціативних оперативно-розшукових та інших заходів, спрямованих на активне отримання, перевірку, систематизацію та використання інформації про злочини, що вчиняються при проведенні операцій із землею, а також встановлення причетних до них осіб [4, с. 147].

Науковці Є. М. Моїсєєв та С. І. Ніколаюк, досліджуючи особливості оперативного пошуку ознак злочинів у сфері господарської діяльності, дійшли висновку, що оперативний пошук фактів господарських злочинів – це здійснюваний оперативними підрозділами ДСБЕЗ комплекс оперативних і розвідувальних заходів, спрямованих на активне отримання, перевірку, систематизацію і використання інформації про ознаки злочинів, що посягають на суспільні відносини, які виникають у процесі господарської діяльності, а також осіб, причетних до цього [5, с. 97–98].

Натомість, О. О. Руденко зробив умовивід про те, що оперативний пошук ознак злочинів, що пов'язані з незаконною господарською діяльністю, – це здійснюваний оперативними підрозділами ДСБЕЗ комплекс оперативних та розвідувальних заходів, що спрямовані на активне отримання, перевірку, систематизацію і використання інформації про ознаки злочинів, що порушують нормативно закріплений порядок здійснення господарської діяльності, а також осіб, які до них причетні [6, с. 10–11].

Окремо зауважимо, що доволі поширеною є думка про те, що пошукова робота – це комплекс заходів розвідувального та пошукового характеру щодо збирання інформації про об'єкти, які становлять оперативний інтерес для

правоохоронних органів, що здійснюється співробітниками оперативних підрозділів з використанням оперативно-технічних засобів і прийомів загальнонаукових та оперативно-розшукових методів, для виявлення об'єктів оперативного інтересу, причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, попередження і розкриття злочинів, а також моніторингу оперативної обстановки на території обслуговування тощо [7, с. 56-57]. Своєю чергою, В. А. Некрасов займає позицію, стосовно якої пошукова діяльність – це дії оперативних працівників зі встановлення невідомих правоохоронним органам подій злочину і винуватих осіб, злочинів, що готуються або вчинені невідомими особами [8, с. 327], а М. С. Мазуренко визначає, що пошукова робота – це комплекс оперативно-розшукових і розвідувально-пошукових заходів, які здійснюють суб'єкти ОРД для виявлення, перевірки, нагромадження відомостей, що містять нові спеціальні знання й мають значення для виконання завдань боротьби зі злочинністю [9, с. 15].

Отже, згадані вчені ототожнюють поняття пошукової роботи та оперативного пошуку, а можливими способами здійснення оперативного пошуку визначають оперативно-розшукові заходи та заходи оперативного (ініціативного) пошуку. Однак, на нашу думку, вказане є не досить доцільним, оскільки здійснення оперативно-розшукових заходів усе ж таки має на меті фіксацію конкретних дій особи, направлених на підготовку чи вчинення злочину, а оперативний пошук – встановлення відомостей, до того ж не обов'язково з можливістю їх фіксації.

Мабуть найбільшою за чисельністю є група фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності, яка подає визначення «оперативного пошуку», виходячи з того, що він є однією з оперативно-тактичних форм ОРД, а його сутність безпосередньо полягає в проведенні комплексу цілеспрямованих заходів із виявлення, перевірки й нагромадження відомостей, що містять нові (раніше не відомі органам поліції) специфічні знання, які мають значення під час виконання завдань протидії злочинності. Скажімо, Ю. Ю. Орлов визначає оперативний пошук як систему оперативно-розшукових заходів, які організовують та здійснюють оперативні підрозділи для виявлення осіб і фактів, що мають значення для діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю [10, с. 6].

Зауважимо, що доволі близьку думку висловлюють російські вчені. Зокрема, у загальному вигляді визначено, що оперативний пошук є не звичайною оперативно-тактичною формою ОРД, а початковим етапом розвідки в оперативно-розшуковому процесі отримання первинної оперативно значимої інформації кримінально-правового характеру, що загалом уміщує в себе систему оперативно-розшукових заходів, які здійснюють органи внутрішніх справ для виявлення осіб, фактів, предметів, документів, що становлять оперативний інтерес, із обов'язковим закінченням у вигляді факту отримання оперативно значимої інформації про ймовірні скоєні злочини, яка підлягає перевірці в межах дальших стадій [11, с. 92-93; 12, с. 276].

Водночас М. В. Стацак у докторській дисертації «Форми оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції у протидії злочинності: концептуальні засади» визначає, що ще в радянський період сформувалася думка про те, що оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації є однією із форм оперативно-розшукової діяльності, а спільною рисою всіх наявних дефініцій поняття «оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації», які сформулювали радянські вчені та практики, є їхні завдання – виявлення і накопичення відомостей, що містять нові, раніше невідомі первинні дані [13, с. 119].

Учений, зокрема, наводить думки таких фахівців у галузі ОРД, як:

– В. М. Аتماжитова, який визначає оперативний пошук як одну з основних форм оперативно-розшукової діяльності, що являє собою комплекс оперативно-розшукових і розвідувально-пошукових заходів, які здійснюють суб'єкти ОРД для виявлення, перевірки, накопичення відомостей, що містять раніше невідомі дані та мають значення при вирішенні завдань боротьби зі злочинністю;

– М. І. Іванова, на думку якого під означеним процесом слід розуміти цілеспрямовану діяльність стосовно виявлення чого-небудь у результаті спостереження, експерименту, роздумів, збору, перевірки і фіксації фактичних даних;

– В. В. Ромата, В. Л. Косяка, С. І. Гриценка, які пропонують розуміти під оперативним пошуком як формою оперативно-розшукової діяльності комплекс цілеспрямованих заходів, які здійснюють суб'єкти оперативно-розшукової діяльності для виявлення і накопичення відомостей, що містять нові, раніше невідомі дані про осіб, предмети і явища, які становлять оперативний інтерес і мають значення для вирішення завдань боротьби зі злочинністю [13, с. 73–74].

Аналізуючи доробки радянських і сучасних учених у сфері оперативно-розшукової діяльності, М. В. Стацак пропонує розуміти, що оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації, що проводять підрозділи кримінальної поліції, – це одна з організаційно-тактичних форм оперативно-розшукової діяльності, у межах якої за допомогою використання нормативно дозволених заходів оперативного (ініціативного) пошуку, оперативно-розшукових сил та засобів відбувається пошук і використання даних про підготовку та вчинення протиправних кримінально каранних діянь окремими особами або групами осіб, а також про об'єкти, які становлять інтерес, та пов'язані з ними події та факти [13, с. 78].

Отже, підсумовуючи наведене доходимо висновку, що на сьогодні немає єдиного погляду щодо визначення змісту поняття «оперативний пошук», тобто й похідна від нього дефініція «оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації підрозділами Національної поліції України» також не є науково обґрунтованою. Проте аналізуючи всі наявні твердження щодо «оперативного пошуку», можна дійти висновку, що це комплекс дій оперативного працівника, спрямований на отримання певних відомостей, передбачених чинним законодавством.

Зазначимо, що визначення поняття «первинна оперативно-розшукова інформація», що отримується під час окресленого процесу, й надалі є дещо нез'ясованим.

На сьогодні існує понад декілька десятків варіацій визначення поняття «первинна оперативно-розшукова інформація». На нашу думку, найбільш доцільним є тлумачення, що запропонував авторський колектив монографії «Отримання та використання первинної оперативно-розшукової інформації оперативними підрозділами ОВС України», де первинна оперативно-розшукова інформація – це сукупність раніше невідомих відомостей, які одержані в установленому нормативно-правовими актами України порядку, про злочинні наміри осіб та їхні зв'язки, предмети, факти, події та процеси криміногенного характеру й осіб, які переховуються від органів розслідування, суду, ухиляються від відбування кримінального покарання, а також безвісно відсутніх осіб та осіб невпізнаних трупів, що становлять оперативний інтерес для ОВС; а до джерел отримання первинної оперативно-розшукової інформації доцільно віднести:

1) заяви та повідомлення громадян України, іноземних громадян або осіб без громадянства;

2) повідомлення осіб, які конфіденційно співпрацюють з ОВС;

3) повідомлення штатних негласних працівників ОВС;

4) публікації (матеріали) засобів масової інформації;

5) матеріали органів дізнання, досудового слідства та суду;

6) запити та інформація спеціальних служб і правоохоронних органів іноземних держав, міжнародних установ та організацій;

7) орієнтування органів і підрозділів МВС України, серед яких матеріали оперативно-технічних підрозділів та оперативної служби, що отримані ними в установленому законом порядку, у яких містяться дані щодо раніше невідомих подій, фактів або осіб, котрі не є об'єктами справ, стосовно яких проводяться оперативно-технічні заходи, візуальне спостереження чи оперативна установка;

8) офіційні листи та інші матеріали правоохоронних органів України;

9) матеріали контрольних-спостережних справ;

10) запити, офіційні листи та інші матеріали контрольних органів, органів державної влади та управлінь України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;

11) матеріали з комп'ютерної мережі Інтернет [14, с. 56].

З огляду на зазначене твердження, а також зіставляючи його з положеннями Законів України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність» та іншими нормативними актами, доходимо висновку, що в процесі оперативно-розшукової протидії злочинності підрозділами Національної поліції України до первинної оперативно-розшукової інформації належить уся сукупність відомостей, які несуть у собі будь-які ознаки злочинної діяльності чи підготовки до неї певними особами, змін у злочинному середовищі, що можуть передувати перерозподілу сфер впливу, а також інші різні відомості, що відображають раніше не відомі для органів поліції обставини чи події.

Отже, підсумовуючи наведене доходимо висновку, що оперативний пошук первинної оперативно-розшукової інформації підрозділами Національної поліції України в загальному розумінні – це комплекс дій оперативного працівника, направлений на отримання певних відомостей, передбачених чинним законодавством, на отримання всієї сукупності відомостей, які несуть у собі будь-які ознаки злочинної діяльності чи підготовки до неї певними особами, змін у злочинному середовищі, що можуть передувати перерозподілу сфер впливу, а також інші різні відомості, що відображають раніше не відомі для органів поліції обставини чи події.

Використані джерела:

1. Ніщета І. М. Особливості оперативного пошуку фактів нецільового використання бюджетних коштів. *Науковий вісник ЛьвДУВС*. 2007. № 1. С. 56–70.
2. Захаров В. П. Особливості пошукової діяльності апаратів ДСБЕЗ з виявлення осіб і фактів, що становлять оперативний інтерес. *Додаток № 1 до вісника Львівського ІВС при НАВСУ*. 2003. № 3. С. 67-72.
3. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник під заг. ред. генерал-полковника міліції Л. В. Бородича. Луганськ : РВВ ЛІВС, 1999. Т. 1. 390 с.
4. Тарасенко О. С. Протидія злочинам у сфері земельних відносин (оперативно-розшукові засади) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2011. 19 с.
5. Моїсєєв Є. М. Оперативний пошук ознак злочинів у сфері господарської діяльності. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 2. С. 96–106.
6. Руденко О. О. Правові та організаційно-тактичні основи протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України незаконній господарській діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.07.04. Київ, 2009. 18 с.
7. Біляєв В. О. Теоретично-правовий аналіз пошукової роботи оперативних підрозділів ОВС. *Вісник Львівського ІВС*. 2002. № 2 (1). С. 54-62.
8. Некрасов В. А. Розвідувальна діяльність – ефективний напрям оперативно-розшукової діяльності у боротьбі з наркобізнесом. *Науковий вісник Юридичної академії МВС*. 2004. Спецвипуск № 2. С. 325-330.
9. Мазуренко М. С. Оперативний пошук ознак вчинення податкових злочинів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2011. 20 с.
10. Орлов Ю. Ю. Розвиток форм оперативно-розшукової діяльності на сучасному етапі. *Науковий вісник НАВСУ*. 2012. № 1. Ч. 2. С. 3-18.
11. Фещук В. С. Оперативно-розшукове забезпечення раскрытия квартирних краж : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Спб, 2006. URL : <http://www.dissercat.com-guvd-sa№kt-pet> (дата звернення: 10.12.2018).
12. Шумилов А. Ю. Курс основ оперативно-розшукової діяльності: учебник. 2-е издание. Москва: Издательский дом Шумиловой И. И., 2006. 368 с.
13. Стацак М. В. Оперативно-розшукові форми протидії злочинності : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2017. 355 с.
14. Баб'як А. В. Отримання та використання первинної оперативно-розшукової інформації оперативними підрозділами ОВС України : монографія /

А. В. Баб'як, В. П. Сапальов, М. В. Стащак, В. В. Шендрик. Львів : Каменяр, 2010. 167 с.

Стаття надійшла до редколегії 17.01.2019

Волошина М. А., кандидат юридических наук, преподаватель кафедры оперативно-розыскной деятельности и специальной техники Днепропетровского государственного университета внутренних дел (г. Днепр, Украина)

Оперативный поиск первичной оперативно-розыскной информации подразделениями Национальной полиции Украины: содержание понятия

Статья посвящена совершенствованию терминологического наполнения содержания понятия «оперативный поиск первичной оперативно-розыскной информации подразделениями Национальной полиции Украины». Определено, что современная теории ОРД характеризуется продолжающейся и оживленной дискуссией по определению как самого понятия «оперативный поиск», так и производного от него; проанализированы существующие взгляды путем группирования их по определенным признакам. Предложено авторское определение содержания дефиниции «оперативный поиск первичной оперативно-розыскной информации подразделениями Национальной полиции Украины».

Ключевые слова: оперативный поиск, первичная оперативно-розыскная информация, подразделения Национальной полиции Украины.

Voloshina M. Operative search of the primary operational information by the units of the National Police of Ukraine: the content of the concept

The article is devoted to the improvement of the terminological content of the concept of "operative search of the primary operational intelligence information by the units of the National Police of Ukraine". It is determined that the modern theory of ORD is characterized by a continuous and lively discussion about the definition of the concept of "operational search" and its derivative, and analyzes existing views by grouping them according to certain features. The first group of scientists proceeds from the fact that the operational search is adored with the search activity, the author also attributes the fact that most of the researchers in the field of operational-search activities quite widely defines the content of the definition of "search engine". However, it determines that the scientists of this group in their work identify the concept of search and operational search, and the possible ways of conducting an operational search determine the operational-search activities and measures of operational (initiative) search, which in its opinion is not appropriate, since the implementation of operational-search activities nevertheless has the purpose of fixing the concrete actions of a person directed at preparing or committing a crime, and an operational search - the establishment of information, while not necessarily with the possibility of fixing them. Characterizing the second group, it is determined that it is the largest in number, since scientists provide the definition of "operational search" based on the fact that it is one of the operational-tactical forms of ORD.

As a result of the research, it is stated that the operative search of the primary operational intelligence information by the units of the National Police of Ukraine in the general sense is a complex of actions of the operational officer aimed at obtaining certain information provided by the current legislation aimed at obtaining the whole set of information that contains any signs of criminal activity or preparation for it by

certain persons, changes in the criminal environment that may precede the redistribution of spheres of influence, and so as other various information reflecting not previously known to the police of the circumstances or events.

Key words: operational search, primary operational information, units of the National Police of Ukraine.

УДК 343.983

Капустник Н. Г.

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, Україна)

ОПЕРАТИВНИЙ ПОШУК ПЕРВИННОЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ЗМІСТ ПОНЯТТЯ

У проведеному дослідженні надано оперативно-розшукову характеристику видів шахрайства, що вчиняється організованими групами. Визначено особливості кримінально-правової, віктимологічної, кримінологічної та криміналістичної характеристик вказаного злочину, які є суттєвими при оперативно-розшуковій протидії шахрайства, що вчиняється організованими групами, та знання яких у практичній діяльності надає змогу оперативним працівникам за короткий час максимально ефективно здійснювати протидію окресленому виду злочинів.

Ключові слова: оперативно-розшукова характеристика, шахрайство, що вчиняється організованими групами, протидія.

Постановка проблеми. Шахрайство є досить поширеним способом незаконного заволодіння чужим майном. Згідно з даними статистики Державної судової адміністрації України в 2014 році суди першої інстанції засудили 3764 людини за шахрайство, а кожного наступного року на 15-20 % більше. Безперечно, що реальна кількість випадків учинення цього злочину, що охоплює нерозкриті кримінальні правопорушення, а також випадки, коли жертва навіть не зверталася до поліції, у десятки разів більша. Винахідливість злочинців не знає меж, тому й постійно виникають нові способи позбавити людину її грошей або майна. Шахраї діють на вулиці, в Інтернеті, телефоном і навіть приходять до жертви додому [1]. Водночас статистика свідчить, що на сьогодні шахрайство набуває форми не звичайних «побутових» корисливих злочинів, а відзначається професіоналізмом, організованістю та попередньою спланованістю [2]. Тобто все частіше трапляються випадки скоєння шахрайства, що вчиняється організованими групами. З огляду на це особливого значення набуває виокремлення сучасної оперативно-розшукової характеристики вказаного виду злочинів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом проблема визначення оперативно-розшукової характеристики злочинів є активно досліджуваною серед науковців. Зокрема, питання щодо виокремлення